

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 23/2009 rd

Regeringens proposition om statsbudgeten för 2010

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 18 september 2009 propositionen om statsbudgeten för 2010 (RP 138/2009 rd) till finansutskottet för beredning.

Jord- och skogsbruksutskottet har med stöd av 38 § 3 mom. i riksdagens arbetsordning beslutat att inom sin behörighet lämna ett utlåtande om budgetpropositionen till finansutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- ekonomidirektör Hannele Laihonen, ekonomiöverinspektör Heikki Piiparinen, lantbruksråd Helena Serén och vattenöverinspektör Leena Westerholm, jord- och skogsbruksministeriet
- lagstiftningsråd Jyri Inha, finansministeriet
- chef för resultatområdet Hannu Niemelä, Skogsbrukets utvecklingscentral Tapio
- utvecklingsdirektör Ilkka P. Laurila, Forskningscentralen för jordbruk och livsmedels ekonomi

- överdirektör Eero Helle, Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet
- direktör Seppo Aaltonen och vice skogsdirektör Timo Nyrhinen, Centraförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- ombudsman Tage Ginström och ordförande Holger Falck, Svenska Lantbruksproducenternas Centraförbund
- verkställande direktör Jouko Setälä, ProAgria Maaseutukeskusten Liitto
- ombudsman Jyrki Jalkanen, Handelsträdgårdsförbundet
- skogsexpert Ville Manner, Maskinföretagarnas förbund rf
- direktör Anders Portin, Skogsindustri rf
- överdirektör Hannu Raitio, Skogsforskningsinstitutet
- verkställande direktör Seppo Hassinen, Suomen 4H-liitto ry
- ombudsman Pertti Viik och ordförande Jukka Knuuti, Renbeteslagsföreningen
- lektor Irma Kärkkäinen, Savon ammatti- ja aikuisopisto / EkoCentria.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Jordbruk

Målen enligt den allmänna motiveringen i budgetpropositionen är att se till lönsamheten och

konkurrenskraften i jordbruket och livsmedelskedjan, fortsätta med jordbruksproduktion i hela landet, ta hänsyn till konsumenternas förväntningar och minska belastningen på vattendragen och klimatet. Produktionen av bioenergi i jord-

bruket ska öka i mån av möjlighet. Vi ska arbeta för att nå dessa mål via EU:s gemensamma jordbrukspolitik, den nationella stödpolitiken, forskning och rådgivning. De direkta EU-stöden minskar på grund av halvtidsutvärderingen (den s.k. hälsokontrollen) av EU:s jordbrukspolitik. Likaså minskar anslagen för stöd till den inre marknaden och för särskilda åtgärder inom sockerproduktionen, eftersom sockerreformen till största delen upphör under 2009. Däremot ökar anslagen för miljöstöd till jordbruket på grund av de nya åtgärderna till följd av den s.k. hälsokontrollen.

Utskottet påpekar att det i fråga om hälsokontrollen rör sig om att föra över gemenskapsmedel från direkta stöd till medlen för landsbygdsutveckling. Det samlade gårdsstödet till odlarna kringsskär och pengarna flyttas över till program för landsbygdsutveckling. I sitt utlåtande om statsrådets redogörelse om reviderade ramar för statsfinanserna 2010—2013 (JsUU 8/2009 rd — SRR 3/2009 rd), nedan ramutlåtandet, ansåg utskottet det mycket viktigt att man när hälsokontrollen genomförs finner på råd att kompensera odlarna för de inkomstförluster de lider till följd av förändringarna i gemenskapens jordbrukspolitik. Därför är det nödvändigt att regeringen i enlighet med sitt program bevakar förändringarna i jordbrukets lönsamhet och odlarnas inkomstnivå och bl.a. med hjälp av beskattningen ser till att inkomstutvecklingen är positiv. Utskottet vill se att förslagen av jord- och skogsbruksministeriets inkomst- och lönsamhetsarbetsgrupp genomförs med det snaraste bl.a. för att underlätta för unga jordbrukare och andra jordbrukare som har gjort stora investeringar.

I fråga om EU:s gemensamma jordbrukspolitik framhåller utskottet också här att det är nödvändigt att respektera den princip som godkänts av Europeiska rådet i Luxemburg 1997 och fastställts av rådet i Berlin 1999 och Bryssel 2002, nämligen att jordbruksproduktionen måste kunna fortsätta i hela gemenskapen, också i områden med särskilda problem. Dessutom förutsatte Europeiska rådet i Bryssel 2002 att behoven hos de producenter som är bosatta i de missgynnade

regionerna i gemenskapen tillgodoses i samband med reformer. Bland annat har problemen i mjölkproduktionen visat på brister i gemenskapens styrsystem. Om kvotsystemet inom mjölkproduktionen fick bestå, så som också utskottet har föreslagit, skulle det vara nyckeln till en lösning på problemen.

I ramutlåtandet såg utskottet det som nödvändigt att främja jordbrukets och landsbygds konkurrenskraft och strukturutveckling. Gårdarna bör få en ny inkomstkälla på så sätt att de börjar sälja energi i alla former. Med hänvisning till sitt utlåtande om en klimat- och energistrategi på lång sikt (JsUU 7/2009 rd — SRR 6/2008 rd) menar utskottet att en inmatningstariff för biogasproducerad el bör upprättas så fort som möjligt för att få igång investeringarna som ligger nere och marknaden att fungera. I Finland är avstånden långa och därför är det befogat att producera biogas decentraliserat på gårdarna nära de områden där materialen produceras för att minimera transportkostnaderna. Utskottet lyfter fram miljökonsekvenserna av biogasproduktion i animalieproduktionen, där biogasreaktorerna på gårdarna kan ta näringsämnen i gödseln till vara så att belastningen på vattendragen minskar. Den eventuella inmatningstariffen ska också bidra till målet att öka användningen av biogas som transportbränsle.

Utskottet noterar att moment 30.20.43 inte medger någon beredskap för mer stöd till skiften som inte kan beviljas stöd på gårdar som förbundet sig att följa miljöstödsvillkoren. Sådana skiften börjar odlas efter att olika avtal om att inte odla åkrarna gått ut och blir utan miljöstöd fastän de i varje fall måste efterleva miljöstödsvillkoren. Andelen åkrar av det här slaget kan vara stor på en gård, som alltså då drabbas av stora stödförluster. Eftersom åkrarna i fråga tidigare har fått status som åker godkänd av myndigheterna ser utskottet det som viktigt att de för konsekvensens och rättvisans skull får fullt stöd när de börjar odlas igen.

Om det inte avdelas tillräckliga medel för strukturutveckling kommer tillgången på inhemska råvaror för livsmedelsindustrin att minska och landets försörjningstrygghet att riskeras. Det

är också nödvändigt att tillförsäkra gårdsbrukets utvecklingsfond verksamhetsmöjligheter bl.a. genom att undersöka nya former av finansiering. Experter har påpekat att exceptionellt få har sökt investeringsstöd i år. Det beror huvudsakligen på två faktorer: det osäkra ekonomiska läget och det invecklade strukturstödssystemet. Om investeringsstöden når sin normala nivå, kommer ett finansiellt underskott att uppstå redan 2011.

I sitt betänkande om propositionen om veterinärvårdslagen och vissa andra lagar i samband med den (JsUB 7/2009 rd — RP 81/2009 rd) såg utskottet det bland annat som mycket viktigt att det i framtiden utbildas tillräckligt många veterinärer som är specialiserade på produktionsdjur. Här vill utskottet framhålla att det måste finnas anslag för utbildningen.

Det är viktigt att gallra i jordbruksbyråkratin också med tanke på åtföljande statsfinansiella besparingar.

Skogsbruk

Efterfrågan i skogsindustrin har minskat kraftigt bland annat till följd av den världsekonomiska krisen. Det har visat sig i den finländska skogsindustrin som produktionsnedskärningar och nedlagd produktionskapacitet. Produktionsnedskärningarna återspeglas på virkesmarknaden här som minskad efterfrågan på virke och mindre avverkning. Nedgången i avverkningen har försämrat sysselsättningen inom skogsbruket. I fjol minskade avverkningsvolymen med nästan sju miljoner kubikmeter. I januari-september 2009 kom det totalt 5,8 miljoner kubikmeter virke från privata skogar ut på marknaden, vilket är ungefär en fjärdedel av volymen under samma period i fjol. Enligt utredning har virkeshandeln ändå blivit något livligare efter den rekordlåga perioden i början av året. För närvarande är läget tudelat, eftersom efterfrågan på sågtimmer och energivirke på vissa håll är större än utbudet medan man fortfarande måste vänta på att handeln med fiberved ska ta fart. Enligt prognoser kommer virkesanvändningen inom skogsindustrin och avverkningarna att öka i viss mån 2010.

Utskottet lyfter fram skogsindustrins stora betydelse för hela vår samhällsekonomi. Med sin produktion av svartlut och biprodukter från mekanisk industri står skogsindustrin för en mycket stor del av produktionen av förnybar energi i vårt land. Det är alltså mycket viktigt att se till att skogsindustrin har konkurrensmöjligheter.

Trots produktionsneddragningarna kommer det på sikt att behövas mer inhemskt virke. Efterfrågan ökar framför allt på grund av det minskade importberoendet och målet att öka användningen av träden energi. En effektivare virkesproduktion kan också ersätta de skogstillgångar som inte nyttjas ekonomiskt. I budgetmotiveringen står det att klimat- och energistrategin på lång sikt tillskriver skogarna en viktig roll när det gäller att öka användningen av förnybar energi och se till att det finns kolsänkor. Ambitionen är att tredubbla användningen av skogsflis och se till att skogarna kan fungera som kolsänkor. Sänkor i skog och mark har stor betydelse för Finland.

Det nationella skogsprogrammet 2015 beskriver de insatser som ska göras för att det inhemska virket ska räcka till för alla ändamål. För att vi ska nå målet måste läget i skogsvården bli bättre, tillväxten öka och den biologiska mångfalden i skogarna garanteras.

Utskottet anser alltså att riktlinjerna och åtgärderna i skogsprogrammet trots det svåra ekonomiska läget i dag fortfarande är aktuella. Att programmen genomförs märks i propositionen i form av ökade anslag för skogsbruk. Tillskotten finns i synnerhet i anslaget för det så kallade Kemera-stödet för en hållbar virkesproduktion enligt lagen om finansiering av hållbart skogsbruk (1094/1996) och i anslaget för att främja skyddet av skogsnatur avsett för att genomföra programmet för mångfald i skogarna i södra Finland 2003—2007 (METSO). Utskottet anser alltså att riktlinjerna i skogsprogrammet bör genomföras och finansieringen av Kemera-stödet säkerställas trots det svåra statsfinansiella läget i dag.

I motiven till propositionen står det att framställningen av förnybar energi ska öka genom att användningen av skogsflis höjs till 8—12 miljo-

ner kubikmeter senast 2015, jämfört med 4,6 miljoner kubikmeter 2008. I sikte på detta kommer man att öka stödet för att ta till vara och flisa klenvirke för energiframställning. Utskottet framhåller att arbetstillfällena blir fler om arbetena för att vårda och grundligt förbättra skog och ta till vara energivirke ökar. Nedgången i avverkningen har ju nu lett till att sysselsättningen inom skogsbruket åtminstone tillfälligt har försämrats. Utskottet lägger också här vikt vid torvens betydelse som blandat bränsle i energiproduktionen.

Enligt utredning har arbetsvolymen inom vård och grundlig förbättring av skog ökat så mycket i år att anslaget under momentet väntas ta slut redan i oktober—november. Den ökade arbetsvolymen märks i synnerhet inom vården av ungskog och tillvaratagandet av energivirke. Dessutom har utbetalningar som förts över från 2008 (sammanlagt 11 miljoner euro) lett till ett ökat stödbehov i år. Anslaget och fullmakten under momentet har föreslagits öka med 12 miljoner euro i den andra tilläggsbudgeten för 2009. Trots tillskottet har skogscentralerna beräknat att minst 10 miljoner euro av utbetalningarna kommer att föras över till nästa år.

I sitt ramutlåtande påpekade utskottet att arbetena för att vårda och grundligt förbättra skog har ökat, vilket de senaste åren har lett till att anslagen för ändamålet har tagit slut långt före årsskiftet. Utskottet lyfter åter fram att statsfinanserna bör planeras med målet att olika finansieringsbehov ska kunna beaktas redan i de årliga budgetpropositionerna så att tilläggsbudgetpropositioner undviks. Riksdagen har förutsatt (RP 116/2008 rd — RSv 20/2008 rd) att regeringen beaktar dess anslagstillägg av mer eller mindre permanent karaktär och att de permanentas på en sådan nivå att riksdagen inte varje år är tvungen att åtgärda anslagen i samband med behandlingen av budgetpropositionen.

I sitt utlåtande om propositionen med förslag till vissa ändringar av skogsbeskattningen (JsUU 27/2008 rd — RP 206/2008 rd) ansåg utskottet att Kemera-stöden inte bör betraktas som stöd av mindre betydelse enligt gemenskapslagstiftningen. Utskottet framhåller också nu att gemen-

skapsreglerna över lag ska tolkas möjligast restriktivt. Vidgade tolkningar av gemenskapslagstiftningen snävar till de nationella befogenheterna och svängrummet i finanspolitiken.

Ett välfungerande vägnät är av central betydelse för all verksamhet på landsbygden. Det är också en grundläggande förutsättning för virkesproduktionen och virkesanskaffningen. Ett undermåligt vägnät, särskilt i menförestid, leder till starka säsongfluktuationer inom branschen och förorsakar skogsindustrin extra kostnader. Utskottet ser det som nödvändigt med en ökad prestationsvolym för att rusta upp vägar. I det nationella skogsprogrammet 2015 noteras också ett behov av ökad finansiering av bastrafikledshållning. Dessutom har det sekundära vägnätet försämrats och behöver rustas upp. Vidare är det viktigt att de enskilda vägarna är i tillräckligt bra skick både för dem som bor längs vägarna och för landsbygdsnäringsarna. Utskottet har uppmärksammat detta i sitt utlåtande om statsrådets redogörelse om riktlinjer för trafikpolitiken och utvecklings- och finansieringsprogram för transportnätet fram till 2020 (JsUU 11/2008 rd — SRR 3/2008 rd). Utskottet ser det som nödvändigt att disponera adekvata anslag för det sekundära vägnätet och stödet för enskilda vägar och överhuvudtaget tillräckliga anslag för att underhålla vägnätet.

Det är mycket viktigt att förbättra informationssamhällstjänsterna inom ramen för landsbygdsutvecklingen, också med tanke på skogsbruket. Avsikten är att konkurrensutsätta bygandet av offentligt stödda bredbandsförbindelser och att byggarbetet ska infalla 2010—2015. Målet bör vara att bygga förbindelserna snabbare än planerat, menar utskottet.

Propositionen innehåller i och för sig större anslag än innevarande år för Skogsforskningsinstitutet och organisationer som främjar och övervakar skogsbruk. Men utskottet påpekar att produktivetsprogrammet kommer att leda till betydligt minskade tillgångar och mindre personal under hela perioden för det nationella skogsprogrammet 2015. De organisationer som främjar och övervakar skogssektorn är nödvändiga för vår virkesproduktion, likaså framtidsinriktad

forskning och utveckling. Därför måste det finnas tillräckligt med anslag för ändamålet.

Finansiering av forskning och landsbygdsrådgivning

I motiveringen till propositionen står det att konkurrenskraften inom jordbruket och livsmedels ekonomin i finländska förhållanden allt mer kommer att bygga på stark kompetens hos alla aktörer i livsmedelskedjan och utveckling och snabb lansering av innovationer (som nya produkter inbegripet bioenergi, ny produktionsteknik, nya miljövänliga produktionsmetoder).

Det är viktigt att de ekonomiska regionerna med landsortskaraktär tillhandahåller heltäckande rådgivning som landsbygdsföretagen behöver och som bildar en stabil kompetensgrund för landsbygdsutvecklingen. Rådgivningstjänsterna bör tillhandahållas och utvecklas långsiktigt, både genom nationella och EU-medfinansierade insatser. Konsulentorganisationerna tillhandahåller företagsrådgivning som ska bidra till företagsamheten på landsbygden samt öka affärskompetens, generationsväxlingar och andra ägarbyten. I samråd med övriga landsbygdsaktörer arbetar organisationerna för att utveckla näringsverksamheten och för större diversitet i företagslivet på landsbygden. Landsbygdscentralernas tjänster har årligen anlåtats av fler än 30 000 gårdar och 3 000 landsbygdsföretag.

Jordbruks- och livsmedelsforskningen producerar och förmedlar i samarbete med rådgivningen kunskap som grundar sig på forskning i syfte att utveckla jordbruket, trädgårdsodlingen, livsmedelsekonomin och den anknyttande företagsverksamheten på landsbygden. Den biologiska, ekonomiska och teknologiska forskningen i jordbruk, trädgårdsodling och livsmedelsekonomi är koncentrerad till forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi (MTT). Genom sin forskning bygger forskningscentralen upp ett viktigt faktaunderlag för livsmedelsmarknaden och konsumenterna om insatsvarorna och råvaruproduktionen i hela livsmedelskedjan och om förädlingen.

Därför är det mycket viktigt, menar utskottet, att det anvisas tillräckliga anslag för utveckling

av gårdsbruk och andra landsbygdsnäringar under moment 30.10.50 och för omkostnaderna vid forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi under moment 30.20.01.

Suomen Hevostietokeskus ry, som främjar hästhållningens utveckling, bör tilldelas ett anslag som motsvarar fjolårets budgetanslag.

Utvecklande av livsmedelskedjan (30.20.47)

Offentliga kök bidrar i hög grad till att främja hållbar upphandling, generera nya marknader och styra kommande generationers matvanor och konsumtionsbeteende. De måltider som tillhandahålls av offentliga sektorns måltidsservice utgör ungefär en tredjedel av livsmedelskonsumtionen i landet. Skattemedel som används för färskvaror och livsmedel med kort leveranskedja är på sikt en investering i vår viktigaste resurs, dvs. de finländska barnens folkhälsa, försörjningstryggheten och miljön.

Hållbarheten i de professionella köken i offentliga sektorn är ganska svag hos oss i internationell jämförelse. Enligt en utredning gjord av Närköksprojektet använder den kommunala måltidsservicen i ganska liten utsträckning hållbarhetsfrämjande färskvaror, produkter med kort leveranskedja och ekologiskt producerade livsmedel i många kategorier av färskvaror. Exempelvis insjöfisk användes i mindre än 20 procent av kommunerna på fastlandet. En del av barnen och de unga är nuförtiden inte vana t.ex. att skala potatis eller bena färsk fisk. Den vanligaste fiskrätten i skolorna är fiskpinnar.

På grund av kostnadstrycket på kommunsektorn centraliseras matlagningen och livsmedelsupphandlingen till allt större enheter. Det har lett till att färska säsong produkter används allt mindre, spårbarheten och ursprunget fördunklas och livsmedelstransporterna ökar. De största utmaningarna är bristen på utbud av närproducerade och ekologiskt producerade livsmedel och en konkurrensutsättning som möjliggör upphandling av säsong produkter och färskvaror. Dessutom måste producenterna samverka effektivare kring gemensamma anbud och transporter.

Projekt som arbetar för ändamålet har fått stöd från två olika moment inom jord- och

skogsbruksministeriets huvudtitel. Enligt villkoren för dessa får orden "näraproducerade livsmedel" och "inhemskt livsmedel" inte användas. Ministeriets säljfrämjande enhet gav projektet namnet KETJU (hållbar offentlig måltidsservice). Vid sidan av det genomfördes Närköksprojektet med tilläggsanslag som ett led i projektet för en kvalitetskedja. Båda projekten siktade på att främja hållbar livsmedelsupphandling inom den offentliga måltidsservicen. Projektet KETJU koncentrerade sig på att informera och Närköksprojektet vägledde personalen på de professionella köken.

Projektet KETJU gick ut med information till dem som fattar beslut om offentlig måltidsservice, beslutsfattare på riksplanet och det regionala planet och medierna. Målet var att väcka aktuell debatt om färsk mat bland offentliga aktörer, beslutsfattare och medier. Bland annat Närmatstafetten har resulterat i lyckade möten. Det rörde sig om ett kostnadseffektivt projekt för att få beslutsfattarna att mötas och engagera sig i arbetet för hållbar upphandling. Där medverkade 150 beslutsfattare på kommunal nivå, landskapsnivå och riksnivå. Avsikten är att projektet ska ordnas på nytt 2010 för att nå ut med det viktiga budskapet till nya beslutsfattare.

Därför ser utskottet det som viktigt att moment 30.20.47 ökas med 100 000 euro för Närmatstafetten.

Vattenhushållning, särskilt vattentjänster på landsbygden

Extrema väderfenomen och exceptionella vattenförhållanden blir allt vanligare och därmed ökar behovet att stödja projekt för översvämningsskydd i samhällena och beredskap för specialsituationer avseende vatten- och avloppssystemet. Dessutom ökar behovet att grundligt renovera vattenbyggnadskonstruktioner och att restaurera sjöar och vattendrag. Statsstödda vattenförsörjningsprojekt främjar framför allt det regionala samarbetet inom vattentjänster, beredskapen för specialsituationer och utvecklingen av vattentjänsterna på landsbygden, där man inom de närmaste åren kommer att prioritera av-

loppsprojekt som är nödvändiga av vattenvårds-skäl i glesbygden.

Samhällsstrukturens utveckling innebär många slags utmaningar för organiseringen av vattentjänster. De hänger samman med att samhällena växer eller att befolkningen, servicen och den industriella verksamheten minskar. På landsbygden måste man beakta de regionala särdragen såsom en centraliserad animalieproduktion och fritidsbosättningens framsteg. Särskilt måste man ta hänsyn till det stora antalet små vatten- och avloppsverk.

I propositionen om statsbudgeten för 2010 är det sammanlagda anslaget under kapitel 30.50 (Vattenhushållning) 29,040 miljoner euro. Beloppet är 0,642 miljoner euro mindre än i budgeten för innevarande år. Med beaktande av tilläggsbudgetarna för 2009 sjunker anslagsnivån med 11,707 miljoner euro.

Moment 30.50.20 (Utgifter för nyttjande och vård av vattentillgångarna) innehåller fr.o.m. år 2009 också anslag för vattendragsåtgärder som staten svarar för. I den andra tilläggsbudgeten för 2009 ökades momentet med 3 860 000 euro för att tidigarelägga de pågående projekten för ombyggnad av jorddammarna i Uljua och fiskodling i Enare. Följaktligen minskar anslagen för 2010 och 2011. Anslaget på 11,524 miljoner euro ligger på samma nivå som 2009 med hänsyn till tidigarelagda ombyggnadsinvesteringar och tekniska tillägg. Utskottet påpekar att finansieringsbehoven under momentet kommer att öka de närmaste åren på grund av att utgifterna för förpliktelser stiger, översvämningssrisker kartläggs och genomförandet av EU:s översvämningssdirektiv föranleder vissa uppgifter.

Anslaget på moment 30.50.31 (Stöd till vattenförsörjningen och skyddet mot översvämningar) ska användas för stöd till vattendrags- och vattenförsörjningsarbeten oavsett om detta beviljas som bidrag eller statligt arbete. Merparten av anslagen kommer att gå till vattentjänster 2010, men behovet av stöd för skydd mot översvämningar väntas öka de närmaste åren. Av anslaget på 16,458 miljoner euro beräknas 5,1 miljoner gå till regionala projekt för matarledning- ar för vatten och avlopp som staten bygger och

9,6 miljoner går till bidrag för vatten och avlopp. Av detta går 3 miljoner euro extra till bidrag för att bygga ut avloppsnätet på glesbygdsområden där det tidigare byggts en stamvattenledning med statligt stöd. Utskottet noterar att förslaget är konstruerat så att pengarna för att fortsätta och slutföra halvfärdiga arbeten är avpassade efter ett ekonomiskt genomförande av projekten. Tre nya projekt som ska startas är angivna i förklaringsdelen under moment 30.50.31. Utskottet påpekar att det finns små möjligheter att finansiera mindre vattenförsörjningsprojekt som ska genomföras av staten, fastän behovet av nya projekt är stort.

Därför anser utskottet att det är viktigt med tillräcklig finansiering för vattentjänster på landsbygden med beaktande av de ovan beskrivna behoven.

4H-verksamhet

4H-verksamheten främjar landsbygdens livskraft och attraktion som boendemiljö genom att ordna varierad fritidssysselsättning och serviceverksamhet, sysselsätta unga och ge dem möjlighet att pröva på företagsamhet i sin hemtrakt. Organisationen prioriterar frågor som gäller skog, natur och miljö och som kräver olika slags praktiska färdigheter. Det finns 2 900 klubbar och verksamheten omfattar ungefär 70 000 barn och unga.

Under moment 30.10.55 (Statsbidrag för 4H-verksamhet) föreslås en sänkt anslagsnivå jämfört med budgeten för innevarande år. Därför anser utskottet det viktigt att anslaget höjs. Dessutom hänvisar utskottet till riksdagens ovannämnda

uttalande där riksdagen förutsatte att regeringen beaktar dess anslagstillägg av mer eller mindre permanent karaktär och att de permanentas på en sådan nivå att riksdagen inte varje år är tvungen att åtgärda anslagen i samband med behandlingen av budgetpropositionen. Där nämns särskilt anslagen för 4H-verksamhet.

Ersättning för viltskador

Enligt 9 § 2 mom. i viltskadelagen (105/2009) ska viltskador kunna ersättas bara inom ramen för statsbudgeten. Om ersättning inte kan betalas till fullt belopp inom ramen för budgeten, ska ersättningsbeloppet minskas i samma proportion för alla som har rätt till ersättning. I sitt betänkande menade utskottet (JsUB 13/2008 rd — RP 90/2008 rd) att ett mer heltäckande ersättningssystem förbättrar acceptabiliteten och en positiv inställning till skyddet av arterna i fråga. Utskottet poängterade att för att trygga kontinuerlig betalning bör regeringen i god tid bereda en tilläggsbudget till riksdagen. Således såg utskottet det som mycket viktigt att tillräckliga anslag avdelas för lagstadgade ersättningar. Det är följaktligen påkallat att i de årliga propositionerna om statsbudgeten för ändamålet reservera ett anslag som kan beräknas täcka in de ersättningsgilla skadorna.

Utlåtande

Jord- och skogsbruksutskottet anför

att finansutskottet bör beakta det som sagts ovan.

JsUU 23/2009 rd — RP 138/2009 rd

Helsingfors den 16 oktober 2009

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jari Leppä /cent
vordf. Pertti Hemmilä /saml
medl. Lasse Hautala /cent
Hannu Hoskonen /cent
Anne Kalmari /cent
Johanna Karimäki /gröna
Lauri Kähkönen /sd
Esa Lahtela /sd
Mats Nylund /sv

Pentti Oinonen /saf
Klaus Pentti /cent
Petri Pihlajaniemi /saml
Erkki Pulliainen /gröna
Kari Rajamäki /sd (delvis)
Arto Satonen /saml
Pekka Vilkuna /cent
ers. Matti Kangas /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Carl Selenius.

AVVIKANDE MENING 1

Motivering

Jordbruk

I utlåtandet går utskottet inte in på vilken typ av åtgärder som nu krävs för att gårdsbrukets utvecklingsfond ska kunna fungera och för att man ska klarlägga nya former av finansiering. För att utveckla gårdsbruket behövs det enligt oss satsningar på den arbetsintensiva husdjursproduktionen och arbetsmotivationen hos unga producenter. I stället för nya finansiella modeller behövs det nu korrigeringar i regeringens EU-jordbrukspolitiska strategier, i synnerhet för att säkerställa fortsatt mjölkproduktion. Regeringen har anpassat sig efter slojade landsspecifika mjölkkvoter sedan våren 2007 och har därmed begått ett grundläggande fel med tanke på våra exceptionella naturförhållanden och mjölkproduktionen. I stället för att söka de rätta nya finansieringsformerna skulle regeringen ha inlett de nationella omvärderingar som inte minst mjölkproduktionen kräver. Det innebär att unga producenter undviker skuldsättning som beror på handeln med mjölkkvoter och att gårdarna får den extra mark de behöver genom att man får bukt med ersättningarna för bland annat skenbar odling, som försvårar villkoren för odlare som aktivt bedriver jordbruk.

Därför föreslår vi att regeringen tar upp som en tröskelfråga för Finland att de landsspecifika kvoterna inom mjölkproduktionen får fortsätta för att säkerställa mjölkproduktion och animalieproduktion i de exceptionella nordliga förhållandena i vårt land.

Små biogasanläggningar på gårdar kommer enligt förslaget att hamna utanför det system som regeringen förbereder för en inmatningstaxa för el. Men investeringar i sådana här små anläggningar har stor potential om vi vill få fram en decentraliserad och förnybar energiproduktion. Avstånden är långa hos oss, så om anläggningar-

na placeras nära råvarukällan bidrar det till kampen mot klimatförändringen och stämmer därmed överens med hållbarhetsprinciperna.

Gödselhanteringen på gårdarna är en annan mycket viktig aspekt. Skadlig metan och andra gaser från gödseln ersätter i biogasprocessen energiimport från utlandet och samtidigt nyttiggörs gödseln så att belastningen på vattendragen minskar betydligt.

De här små biogasanläggningarna har betydelse för att energiförsörjningen ska vara säkrad under alla omständigheter. Dessutom förbättras elnätets verkningsgrad i glesbygden, eftersom de flesta gårdarna ligger långt ute på landsbygden och i periferin.

Men investeringarna i biogasanläggningar på gårdar kommer inte att kunna genomföras på rent marknadsmässiga villkor i den närmaste framtiden, även om det finns förutsättningar med tanke på råvarutillgången.

Därför föreslår vi att regeringen för att investera i biogasanläggningar fattar ett tydligt beslut och meddelar att inmatningstaxan för el också ska gälla anläggningar av den storlek som finns på gårdar.

Skogsbruk

Utskottet förutsätter med fog att konkurrensvillkoren för skogsbruket i landet ska garanteras. För att utveckla vår ekonomi och välfärd måste vi nu göra nationella åtaganden och inse kopplingen mellan politiska och finansiella beslut genom att se till att exportindustrin är konkurrenskraftig. Besluten om energiskatt måste justeras i fråga om de lösningar som försämrar konkurrenskraften. Dessutom måste tillgången på träfiber garanteras genom att skyldigheten att utföra första gallring effektiviseras i skogslagarna. Exporttullen på björkfiber hade kunnat slopas totalt genom en aktivare Rysslandspolitik och samarbete med Ryssland. Men vi kan återfå den

här chansen som gick förlorad i våras i och med uppgörelsen på toppmötet i oktober. En säker och konkurrenskraftig tillgång på björkfiber garanterar att den finländska industrin kan fungera. För att försäkra sig om skogsklustrets utveckling borde utskottet enligt oss ha påskyndat korrigeringar av energibeskattningen och en snabb översyn av skogslagstiftningen för att säkra virkesförsörjningen.

Vattenhushållning

Vatten- och avloppsnätet i glesbygderna är i många avseenden bristfälligt och kräver akuta åtgärder och mer anslag. Den nuvarande anslagsnivån svarar inte mot det faktiska behovet. I planeringen av vatten och avlopp har det stora behovet av åtgärder lyfts fram. Förordningen om behandling av hushållsavloppsvatten i glesbygden kommer att träda i kraft fullständigt 2014 och ställa orimliga villkor på många företag och privata hushåll, om man inte kan bygga gemensamt avlopp som är både ekonomiskt och miljömässigt motiverat. Genom att förbättra vatten- och avloppsservicen i glesbygderna kan man göra landsbygden till ett attraktivare alternativ som boplatser året runt, bara tillgången till rent

vatten och en behörig avloppsvattenshantering kan garanteras.

Således föreslår vi att anslagen för vatten och avlopp på landsbygden åtminstone höjs till samma nivå som innevarande år.

Ersättning för viltskador

De skador som orsakas av stora rovdjur har ökat kraftigt och den här utvecklingen bör också synas i propositionen om statsbudgeten. Årets budget och tilläggsbudget medger ungefär 4,4 miljoner euro i anslag för ersättningar. I fjol gick det åt 3,05 miljoner euro i ersättningar för skador orsakade av stora rovdjur. I budgetpropositionen för 2010 föreslås bara 2,8 miljoner euro i anslag.

Vi föreslår att anslagen höjs till samma nivå som i år och att antalet jaktlicenser på stora rovdjur ökas för att förebygga skador och behålla en skälig nivå på anslagen för ersättningar.

Ståndpunkt

Således föreslår vi

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors den 16 oktober 2009

Lauri Kähkönen /sd
Kari Rajamäki /sd
Esa Lahtela /sd

Pentti Oinonen /saf
Matti Kangas /vänst

AVVIKANDE MENING 2

Motivering

De två sista meningarna i stycke 14 i motiveringen till utlåntagandet borde ha haft följande ordalydelse:

"Tillskotten finns i synnerhet i anslaget för det så kallade Kemera-stödet för en hållbar virkesproduktion enligt lagen om finansiering av hållbart skogsbruk (1094/1996). Även om 2,4 miljoner euro mer är reserverat för programmet

Metso, motsvarar anslagsnivån inte nivån i den ursprungliga planen, utan är lägre."

Ståndpunkt

Således föreslår jag

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors den 16 oktober 2009

Johanna Karimäki /gröna